

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**SEPTEM || PSALMI POENITEN=||TIALES HEBRAICI || cum
grammatica tra=||lacione latina.||(IOAN=||NIS REVCHLINI
PHOR=||censis.ii.doctoris in septem psal=||mos
poenitentiales hebraicos inter=||pretatio de ...**

Reuchlin, Johannes

Wittenberg, [1529]

Ioannis Revchlin phorcensis Iacobo Iempe theologiae [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-270721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270721)

ἡδὲ τῶν φαλαγγῶν ἱερολογία, σωουσιᾶ μὲν πᾶσι
σχεδὸν τοῖς ἱεραρχικοῖς μυσείοις, οὐκ ἠμελλερ
ἀπεκτιθεῖται τοῦ πάντων ἱεραρχικῶτά του. Idq; tibi
donum eo sit gratius quo purius est et fontana claritati
propinquius. Non enim tanq; uinum est in tertium uas
transfusum quod facile coarscit, sed de prelo mustum, de
xaceis pressum, de ueritate inquam hebraica effigiam
in illa ipsa lingua omnium linguarum matricæ ut scribit
Hiero. quam sanctam uocant, quam Origenes diuinitus
esse traditam asserit, quæ sola est ante confusionem lingua
rum orta, quæ nihil impuritalis continet ut Moyses
Aegyptius dilucide tractauit. Vnde incredibili amore
amplexandi sunt hi psalmi hebraici, quibus expiati De-
um attrahimus in eo iudeorum sermone qui primorum
parentum, qui Patriarcharum, qui Prophetarum, qui
sanctorum et e regione optimi maximi Dei creatoris uni-
uersorum ultro citroq; nuncius intercessit quasi proxime-
ta aliquis et interpres. Quare putant orationes illas ua-
lidius robur habere, urgentioresq; esse ad impetrandum,
cum sic pronunciantur, ut sunt a sanctis hominibus diu-
no spiritu afflatis compositæ, ac non aliter. Ita enim san-
ctus Athanasius ad Marcellinum de illis scribit. μήτις
παραζέτω τὰς λέξεις μεταποιεῖν ἢ ὅλωσεν ἕνα ἑκάστου
τῆν, ἀλλ' οὕτως ἀτεχνῶς τὰ γεγραμμένα λεγέ-
ται ἢ ψαλλέτω ὡσπερ εἴρηται. τοῦ, τοὺς διακονή-
σαντας ἁγίους αὐτὰ, ἐπιγινώσκοντας τὰ αὐτῶν
συνεῖν

mea in rudimentis hebraicis multo ante impressis habeat
materiam circa quam uersetur, ac architectus circa aedi-
ficia. posthabitis aduersariis, exposui iam omnibus in
hebraica scriptura erudiendis septem Psalmos poenitenti-
ales totis uiribus ediscendos. quod tanto fiet facilius, quan-
to magis solemus eos in quotidianis precibus habere
Que res mihi & pluribus mecum iisque literatissimis ho-
minibus uisa est omnium maxime utilis ad capessendam
& legendi & pronuntiandi & intelligendi facultatem.
Erit autem sic. Primo ponuntur psalmorum uerba he-
braica. Deinde interpretatio mea iuxta uerbum e uer-
bo, postremum grammaticalis explanatio sermone usitato
& quotidiano tritoque, ut scholastici facilius quae uelint
intelligant, semper ad libros rudimentorum meorum able-
gata. Hoc itaque opusculum corpore paruum, uiribus mag-
num Iacobe Lempe sacrarum literarum pontificiique iuris
doctor eximie, uni tibi ex omnibus theologis tuoque nomi-
ni dedicandum esse optimo iure statui, eoque de me solus tu
longe plus ceteris quin potius omnium plurimum meritis
es, cui omnia a me summa debeatur. Nihil autem excellentius
quo te exorsem & quod magis te deceat, nihil sublimius,
nihil maius, nihil diuinius aestimare possum Davidicis
psalmis, nihil denique tam summum qui nos docent cum deo
loqui, & sine quibus ad nos ferme nunquam descendunt sa-
cratissima diuinorum mysteria, quod testatur Areopa-
gita Dionysius in libro de ecclesiastica hierarchia cum ait.

sudore & aliquo prece premio & precio per longa tem-
pora corraeram, haud sine incredibili diligentia & ere
non paruo publicitus imprimi. Qui liber rudimentorum
morum cum fere integrum hebraice intelligendi artifi-
um contineat, non potest derepente tanto usui esse, nisi &
adhibeantur aliqua uolumina Biblicæ qua quidem ipsa tota
lingua constat. Sperabamus autem indubitata fide mul-
tas ad nos ex Italia Biblicas hebraicas Soncini Pisauri ue
aut aliis in locis impressas cum cæteris iudeorum libris
quotidie uenturas, quæ cum obstistente grandi bello quod
Augustus Imperator Maximilianus iam tunc in Italia foeli-
citer gerit, emporio nostro non afferuntur, tentanda nihil-
ominus uia est, ne nos ipse nobis deesse uideamur. In quo
fateor tarditatem meam discendi cupidis onerosam. Dudum
enim aliquid præterea hebraicæ doctrinæ studiosis quo se
uiuarent edidisset certe, si non in dies audiuissem breui
futurum esse quippiam admiratione & omnium lectione
dignum, quod in eisdem qui Peperiphrones cum suo Peperi-
corno Iudæo illo baptizato calumniatore meo, ex profun-
dissimis scientiarum suarum thesauris proferre, torna-
re, & ad inuicem reddere pollicerentur, quo nobis mon-
tes parturire suspicandum fuit. Ego uero iam quintum
annum supra cum Isata expectaui, ut facerent uuas &
fecerunt labruscas. & labruscæ acerbiores saluet li-
bros diffamatorios atque aliud nihil quod uir bonus lauda-
re quidem posset, si quæ maxime uellet. Ut igitur institutio
mea

cia, sepe multumq; & coram & per epistolas nunciosq;
a me petentibus ut eis moleste admodum & ut aiunt intole-
rabiler ignoꝛantibus, alijs quidem græca diuulgarem,
alijs autem hebraica. Quare pio amore ductus cum an-
tea docuissem multos in græcis literis & per grammati-
cam artem cui titulum inscripsi Micropædia, dolauissem
quicquid potui, Nouissime ad decorem & splendorem sa-
cratissime theologiæ & theologoꝝ uirorum utilita-
tem, ipse ego totam linguam hebraicam prunus omnium
literis, in dictionibus, & regulis collectiue, legibus man-
cipaui latinis. Cuius exercitij discipulos non nullos nulla
tamen mercede sed gratuito feci participes, partim gratos,
qui præceptori suo debitum honorem perq̄ reuerenter ex-
hibent, partim uero ut aërbe audio supreme ingratos,
quibus Deum iudicem propono, & nisi respuerint, uin-
dicem opto. Sed tale aliquid profecto nouum mihi uide-
ri non debet, quasi cæteris antea inauditum. Nam unius
auditorij Socratem falso accusauit Lycon, defendit uero
Xenophon. Vnius academiæ Speusippus Platonis sectator
mansit. Aristoteles abiit defector. Et quod nobis clarius
fulget in oculos, unius scholæ Iudas tradidit Saluatorem,
Ioannes ad finem uitæ dilectus dilectum amauit. Ita si li-
ceat minutissima comparare summis atq; maximis, studi-
um ego meum in bonos quoq; malignosq; distribuam. Utq;
omnibus promptum esset omnium meoꝝ abundare co-
pia & facilitate, feci rudimenta hebraicæ linguæ, quæ multo

fugerat ab Antipatro interficitur. Themistocles similiter
profugus seipsum interimit. Sed nobis quid iam de Græcis
Latinos recordabor. Quid Cicero consultus iuris. Non
Antonij gladios effugere poterat. Sulpitius a Sylla occi-
ditur, a quo et Marius prætor misere obrunatur. Nec
unquam sanguine caufidici maduerunt rostra pusilli. Scipio
domesticorum manibus suffocatur, Regulum hostes ne-
cant. Pompeius ad Nilum transfoditur. Iulius Cæsar in
Senatu iugulatur. Cato ipse sibi homicida fit, et Nero ca-
put orbis, et quorum me nunc piget. Quin cum satyra
libet exclamare. O curas hominum, o quantum est in re-
bus inane. Quia propter ut mihi pacem optatam quere-
rem, quæ absque Christo uel tunc patribus uenturo, uel
nunc qui nobis pridem nouissima scilicet hora uenerit,
contingere potest nemini, tanta meditatus ego interdum ad
sacram scripturam diuertii, quæ tota Christi est. Siue ea
sint in uetere instrumento Hebraicis literis, seu in nouo
græcis conscripta et illius ergo Romanum loquendi mo-
rem prius adeptus, denuo utraq; linguam didici et
græcam et hebraicam, ut sanctissima oracula et eorum
Hierophantas interius aperire possem, in hoc enim conqui-
esceit uere paatus hominis animus, οὐ μόνον μαθητῶν
ἀλλὰ καὶ τοῦ πατρὸς τῶ θεῶν, ut ait Dionysius de diui-
nis nominibus, id est non solum discendo uerum etiam pa-
tiendo diuina. Durum autem post eas disciplinas et
agreste nimis iudicabam, amicis negare humanitatis officia, se

genus, quae idem aliquando uocat γλωσσομαχία &
quandoq; μικρολόγου σοφία id est linguae bellum &
minutae rationis sapientiam, Tum me transtuli ad seue-
riora studia, cui iam displicere incipiebat fucus uerborum
& aranearum tela, muscis pedica, uestis peruia.
Dici non potest facile, grauitatem uerborum & senten-
tiarum apud iurisconsultos lectam, quanta cum animi
alacritate tunc amplexatus sim, iunctis etiam Pontificijs
canonibus. Talia enim studia tam splendida & tam uti-
lia putabam optime ad uirilem togam deposita preterita
pertinere. Qua me re conieci in seruillem conditionem,
& repulsa uiuendi libertate immisi me infinitis homi-
num & iurgiorum questionibus, atq; demum reipublicae
curis & sollicitudinibus, quae non tantum lassato somnos
adimunt, sed etiam uigilanti & recte agenti robur men-
tis debilitant & corporis nervos, ubi nulla quies, nulla
tranquillitas. Vnde mihi crebro uenit in mentem ut sen-
tirem priscos illos et maiores nostros Minoi iurisperitisi-
mo, quippe qui esset nouem annos ab ipso Ioue eruditus,
& illi Rhadamantho, etiam Platone teste uiris optimis
atque synceris, iusticiae iurique deditis, haud ficte sed ue-
re apud inferos locum dedisse. Quando namq; tranquilli-
tas menti, & pax corpori deest, quid aliud est? si non
inferorum & tartari poena est. Taceo sepe infortuna-
tos eiusmodi quoq; hominum exitus. Demosthenes post
clara reipub. negocia, extractus Neptuni Asylo quo con-

A 3 Jugera,

cogitabam, hoc noctes somniabam, certissima mihi salus
reposita esse uidebatur in logicis tendentialis et syllogismo-
rum mixtionibus. Post autem quam excessissem ex ephe-
bis, uideremq; aperte mihi nullum inde operæ precium
fore, simulq; quod uitio nobis uerterent sapientes homi-
nes sermone multis annis iam desito quasi cum matre
Euandri loquendum esset antiquari, sed potius pro Fauo-
rini Philosophi monitis statuissem, uiuendum esse mori-
bus præteritis, et loquendum uerbis presentibus, excepti
quodidianis consuescere, non ualde ornatis quidem, sed ta-
men non abiectis. Hoc etiam autem non parum cogitauit
mecum ipse, haud ab re neq; uane Romanos omnium
gentium dominos et summa prudentia famigeratos ad il-
lud insati motos uenisse, ut iam tertio Rhetores et Phi-
losophi stas publico edicto expellerent. Nam bis Roma
cuiusq; consultius primum, deinde Censoribus, postre-
mu atque omittiano imperante, non solum urbe, uerum etiam
am D Italia senatusconsulto eieci sunt. Cum igitur
he tota a bonis non bene lata sententia iudicarentur,
et artes paganis solum infidelibus, sed etiam militibus
C non a is, qui Rhetoricam non oblique nominauerunt
hristianis, ἡ εὐδ' ἐδοι' ῥέχνηρ, id est mentiendi artes
TAV WES is ille magnus, et dialecticam loquacitatem ciny-
phes et anas egyptiacas ut Hieronymus, et ἡ οὐδ' ἐρ
χρησίμωρ φερύσας λογομαχίας, id est, ad nihil
utile ferentes, rationum pugnas, ut Gregorius Nazian-
zenus

IOANNES REVCHLINI PHOR
 CENSIS IACOBO LEMPO
 THEOLOGIAE ATQVE
 IVRIS DOCTORI
 EGREGIO
 S. D. P.

EMINI SAEPE RECOLENS
 olim me puero Lempe doctorum docti
 ssime nulla re alia oblectari magis atq
 q; frequentius q̄ sermonū exquisitis flo
 ribus & in consuetis uocabulis, cū uete
 ratoria dicendi ratione, propterea q̄

putabam recte loqui esse inusitate loqui. Quam mihi uolup
 tatem protinus adimebat tum paulo plus roborata etas,
 in qua cum dialectici labyrinthi, & argutiarum ⁱⁿ chus
 uerborumq; inuolucra maxime omnium placuiss^{ti} ab
 iecta elegantiarum suauitate uehementer stud^{ent} edia
 dissertationum inuenire, ac nunc ueris nunc sui micis
 argumentationibus quocunq; tandem loquendi ^{ophist} uel
 solæco uel barbaro contradicentes superare ^{more} us
 tunc querebatur eloquentie decor, nihil delect^o. Nunq̄
 sola uictoria. Hinc palestra scholam, & Panc^{tabat} nij
 pos, & araminum theatra, & stadia cursuum, & la
 certorum uires omneis, & quicquid uincere ualet, ad
 unum hoc disputandi artificium conferebam. Hoc dies

A ij cogitabam

10

prob
nam p
inqua
verbor
ie:ta
dijfer
argu
folia:
tunc q
foli u
pos, c
erran
nam